

lit clero constantinopolitano. ne
solli aliquem successore ordinaret.
Cum igitur longo fuisz fatigat⁹
et dolore capitis uehement⁹ cru
ciatus. nec non et ardore solis
intollerabilem pateretur sca illa
anima in comanis q^r tadeama
die septembris a carne soluta e.
Quo defuncto grando uehemes
in constantinopolim. et omnia sub
urbana descendit. dicentibz aut
tis. hec dei iracundia gestu ee.
eo quod in iuste iohes fuit con
demnatus. Quibus urbis
fidem fecit mors auguste suble
cita. **Q**uarta namq die
post g^rudinem est defuncta. Mor
tuo quoqz omniu doctore trax
occidentales epi cum orientalibz
nullatenus communicare uole
bant. donec illius sacratissimi
uir nom⁹ int⁹ predecessores epos
ponetur. Verum theodosius
xpianissimus filius pred⁹ ar
chadij. qui aui sui pietatem. et
nomen tenebat. sacras huius
doctoris reliquias. in mense ia
nuarij in regiam ciuitatem de
ferri fecit. Cui fidelissimus po
pulus cum lampadibz et cereis
obuiauit. Theodosius aute sup
pliciter eius adorans reliquias
pro archadio. et eudoxia genito
ribz supplicauit. ut ignoranter

delinquentibz uenia⁹ condonaret.
Dudum enim penses eius mor
tuo fuerant. **H**ic theodosius de
mentissimus fuit. adeo ut nul
lum se ledentium morti adiudi
caret dicens. **U**tinam eet in possi
bile. ad uitam etiam reuocare
mortuos: eius cura monaste
rum uidebatur. **M**atutinas
laudes agebat: codices diui
nos legebat. **H**uic erat uxor
noie edoxia. que heroico met
poemata multa confecit. **H**a
buitqz filiam noie edoxia. qua
ualentiano. quem impatore
fecerat dedit uxorem. **H**ec oia
de historia troytita extracta sunt.
Mortuus autem circa anos do
mini. trecentesimo. nonagesi
mo. **I**tem de dedicatione ecclie.

Morem quem sca ecclia te
net. in sollempni domus
dⁿi. de consecratione no ee au
amqz dignitatis ille cognos
cit. qui antiq⁹ reminiscens hil
torie. meminit cum qnta cele
britate tabnaculum testimo
niij. et templum a salomone
constructum. dⁿo iubente con
secrata dedicatum sit. **N**am cu
duodecim duces in significa
tione duodeci ap^loy una die
munera sua ad tabnaculu
detulissent: nulli sunt singli.

318
322

singulis diebus oblationem suam offerre. quatenus et festiuitatis splendor augetur. et significationi future. ipsa ueritas historia arderet. In eo namque quod singuli per singulos dies munera sua obtulerunt. prefigurabatur quod non in una gente. apostoli euangelizatur manerent. sed singuli singulas gentes. euangelizatur sortirent. In eo uero quod omnes eadem munera obtulerunt prefigurabatur. quod doctrina apostolorum concordans in edificatione ecclesie concurreret. In horum figura ante quem pontifex basilicam consecratur. ingrediatur. duodecim candelas in circuitu accenduntur. per quod demonstratur. quod in ea predicanda sit. lucens et ardens apostolica doctrina. Sane illuminatis candelis. moris est pontificem ad ostium accedere basilice. clero et populo subsequente. et pauca super luminare. cum uirga per quam potestas intelligitur sacerdotalis. Cum ergo pontifex uirga sua super luminare future ecclesie. ter percussit ostendit. quia sibi celi et terre. inferni potestas cedit. Unde et post percussione ostium aperitur. quia sibi potestatem suam digne conseruanti per ad

usa resistere non potest. Cantatur autem antiphona a pontifice dicente. Tollite portas principum. u. et c. quia auctoritate diuina impat pontifex demonibus. siue uicis diuisis. ut tollant portas suas. quatenus porte celestes eleuentur. Aperto uero ostio intrat pontifex cum clero et populo dicens. Pax huic domui. quia sancti doctores. adhuc satagunt. ut populus qui a deo discordauerat per peccata reconcilietur per bonorum operum exercitia. Clamat autem ter. ut patris et filii. et spiritus sancti. quorum una est diuinitas. sit reconciliacionis equa punitas. Quia in te pontifice ecclesiam clerus cum letania sacerdotes et leuite prostrati in terram ad deum clamant. pro sanctificatione ipsius domus. hoc est quod dominus ante passionem eius. pro discipulis et per fidelibus patrem orans dicens. Pater sanctifica eos in nomine tuo quos dedisti michi. Dum autem pontifex in ecclesiam nouam sanctificaturus eam ingreditur. et statim ad orationem se confert apostoli uocem complet. qui per unum omnium orationes poscit fieri pro omnibus. At tamen eorum adhuc typum tenent qui plebem rudem instruere incipiunt. Inde est quod

surgens ab oratione. nō salutat
pplm dicendo. dñs uobiscū. s; ad
orationem amctos hortatur. nō
dum enī nouellus populus sa-
lutatione sacerdotis dignus hēt.
hys rite cōpletis incipit pontifex
de sinistro angulo ab oriente scri-
bere alphabetum p paruumētū
usq; ad dextrum angulū occide-
tis: atq; iterum a dextro angulo
orientis. usq; ad sinistrum angu-
lum occidentale basilice. Quid
autē p alphabetum nisi doctri-
ne sacre initia intelligi conue-
nit. **S**cribit ergo alphabeti
ordmem cum fidei docet simpli-
citatem: et dicit cum aplo lac
uobis potum dedi. Quatuor
autē anguli basilice. quatuor
plagas mundi designant. ad
quas puenit simplex et pura.
euuangelij p̄dicatio. q̄ per lit-
teras significatur. In alpha-
beto. enim nichil simplicitatis
nichil falcatatis incurrit. **Q**d
autē angulo sinistro orientali
in angulū dextrum occidenta-
li prior usus desinit. iterūq;
orientalis dexter in sinistrū
orientalem duplici **figu-**
re ad gaudet. quia in ta-
li
scemate crux figuratur. ut doc-
trine euuangelice. mors xp̄isti
semp miseratur. **A**ngulus autē

sinister. iudaicus intelligitur
populus. **V**nde orientalis est
qui ex eo ortus est dñs. puenit
autem usq; ad angulum occide-
ntalem dextrum. pontifex scribē-
do. quia cum dominus noster. ex
iudeis sit ortus. mors tamē eius
a gentib; est suscepta. **S**i cōuersus
ab orientali dextro reuertitur
ad occidentalem sinistrū. quia
cum plenitudo gentiū introie-
rit. **S**criptura quoq; predicta
cum uirga sacerdotali pagitur
quia p̄nuntiatio que a iudeis
ad gentes. et denuo conuēsiō q̄
in fine seculi cōsummanda est
p opus sacerdotale: id est p p̄-
dicationem p̄ficiatur. **P**ost hec
sacerdos ante altare astat ue-
lut qd tunc inchoat opari. nō
p̄terita. uelut quedam phen-
nia fuere. dicit. **D**eus in adiu-
torium meū. adiungens. glā
p̄ri. sine all. **H**ic namq; usus
doctoz. cum contra aereas po-
testates. duos pro scā ecclesia
sumunt conflictus. **N**ec dum
laudibus dei. alla adiungunt.
quia adhuc in laborib; se eē cō-
spiciunt. **A**lla namq; uox est
exultationis. **P**ost hec atq; be-
nedicitur. cum cōmixtione salis
et cineris. **E**t atq; quidem pplm
sal aut doctrinā uerbi diuini

anis autem cōsummationem
significat dñice passionis. quā
significabat cinis vitule illius
que mactari iussa est ad expia-
tionem populi. **A**q̄ uero bñ-
dicatur. et ut sanctificari possit
sal. et cum cinere miscetur. cum
p̄li p̄ pontificis officium. ut
sanctificari possint. et uerbo dei
imbuantur. et q̄lter xp̄o tā-
qm̄ capiti p̄ eius passionē con-
iungantur. et sanctificentur
instruuntur. **F**it aut̄ crux sup̄
aqm̄. ter ex sale et cinere. cum
docentur populi sc̄e trinitati ḡ-
tias referre pro sua eruditione
ac redemptione. **H**uic uero uir-
tute apponitur unū cū aqua
q̄ duo geminā in xp̄o p̄ferunt
naturam. quā populus p̄ os
p̄dicatoris instrui debet. quod
saluator n̄r deus est et homo.
Post hoc tingit digitum sa-
cerdos in aq̄. et facit crucem
p̄ quatuor cornua altaris qd̄
ecclie figurā p̄fert. quia q̄tuor
mundi cardines dilatatur. ut
demonstretur eccliam mūdā-
dam eē. p̄ lauachrū aq̄. et p̄
crucis passionem. **B**ene autē
p̄ quatuor cornua. ut demōst-
retur nullam excipiendum
eē a saluatōe. **P**ost hec asp-
git pontifex altare septem ui-

319
323

abz. **S**eptenario uō numō pleni-
tudo significatur spiritus ut de-
monstretur. quia spiritus dei bap-
tizans tribuitur plenitudo. **V**lo-
pus aut̄ cum aqua spargitur h̄-
ba humilis est. que radicibus
suis saxorum duritiam dicitur
penetrare. et interioribz pectoris
inodetur in cōmodis. cuius etiā
aspgine in mundicie debebantur
in lege significat humanitatē
xp̄i que duritiam n̄re obstinati-
onis confingit passiones. quia
n̄ras atq̄ inmundicias curare
nouit. **A**qua ergo cum ylopo
aspergitur. cum baptismus pas-
sione xp̄i sanctificatus ecclie tri-
buitur. **C**ircuit aut̄ altare sp-
gendo eandem aq̄m ut signi-
ficet doctores ocio non indulgē-
s; eoz quos dñs imitauerunt
mundatōi semp̄ opam dare.
Circuit aut̄ et totam eccliam
et aspgit pietes illius ut demōst-
ret se omnem curam impende-
utricq̄ sexui. omni etati. omni
dignitati. **D**em̄de ueniens ite-
ram altare respicit sc̄do. et om̄em
t̄ram docens. non solū debē esse
mundatū quempiam a pctō op̄is.
s; etiam cogitationis. **C**um
aut̄ t̄tio eadem ecclia aqua lul-
tratur. a tertio genere pctōz e-
mundari debere discernitur.

id est locutionis. **C**antur autem antiphona. et p̄s exurgat d̄s: qui dyabolo et ministris eius conuenire posse credendum est. **C**anunt autem antiphonam. Qui habitat in adiutorio altissimi. in protectione dei celi commorabitur. **A**fferentes nullum protegi posse ab eo. nisi eum qui in eius adiutorio habitat. **I**n eo uero quod mittit pontifex ministros qui in circuitu basilice psallant. et aspergant. ipse uero per mediam ecclesiam uadit spergendo: utraq; parte faciens crucem. **A**ptum dat initium. quia pontifex adiutores sibi adiungere debet qui ecclesie exubias adiuuent custodire. ipse uero per mediam ecclesiam conspicuus debet procedere. omnes exemplo suo debet informare. omnibus sacramenta crucis ingerere. **H**oc autem tunc bene agit. cum per diuinam uocationem. quod consuevit mari possit quod nichoat impetit. **V**nde hys pactis ad orationem se confert. **C**ompleta oratione et cantibus et orationibus. conuocatur pontifex ad altare. et fundit quod remansit de aqua purificationis ad basim altaris. quia quod ipse nequod humiliter deo conmittitur. **P**ostea extinguitur

altare de lintheo per quod intelligitur diuine passionis exemplum. **L**intheum namque de terra oritur. et magno labore ad candorem perducitur. **S**ic caro christi orta de uirgine. uariis tribulationibus peruenit ad candorem resurrectionis. **E**xtinguit ergo altare de lintheo cum tribulationes sancte ecclesie linuntur saluatoris exemplo. **D**einde offerre incensum: quia necesse est. ut sacerdos qui salutem populi sibi commisit domino commendat. et per affectionem corporis. et per attentionem illud agat pie intercessionis. **I**nterea mittit pontifex oleum super altare in medio ex eo crucem faciens et super quatuor angulos quia primum in ierusalem que est in medio gentium superuenit donum sancti spiritus. et sic in ceteras mundi partes deriuatum est. **R**ecordatur autem pontifex ueteris historie simul et misterii cum canit. **E**rexit iacob lapidem in titulum fundens oleum de super. **I**n circuitu uero altaris. alius sacerdos incensum ponit. quia cum dominus noster spiritum sanctum super ecclesiam missurus esset apostolorum chorus ad dominum orationem mitebat. **V**ngit autem bis altare oleo simplici. et tertio crismate. quia tribus uirtutibus decoratur genus humanum. fide. spe. et

caritate. que est speciosior. **C**antat
autem sacerdos fuso crismate. ecce
odor. quia campus ecclesie sancte di-
uisis uirtutibus suauem christum con-
ferunt odorem. Deinde in circuitu
ecclesie per parietes crucem pollice
de ipso crismate pontifex facit.
Altare quidem totum plinitur
sacra unctione pietes autem signantur
pollice. quia illi qui peccatori
spiritus sancti debeantur inu-
nere magis impugnantur. **Mi-**
nores autem per parietes signantur.
quibus ut lapides sint ut
sufficit. et in ecclesie maneant u-
nitione. **C**antat interea antistes.
Sanctificauit dominus tabernaculum
suum. quia dominus fecit ecclesiam non
habere maculam neque rugam. **C**a-
nat iterum lapides pretiosi omnes
uirtuti. quia ualde pretiosi fue-
runt. qui scripturas sacras. que
sunt munitiones ecclesie condide-
runt. **Q**uod autem cruce incensi super
altare facit. indicat quia gra-
tiam diuinam instantia orationum
percipere debemus. **S**ed ne ingrati-
mumere suscepto indigni simus
post orationem gratiarum. quia acti-
onem se se deuotus submittit.
Post autem incipit antiphonam. **C**on-
firma hoc deus. cum gloria patris. ob-
secrans ut quod dei dono exercet
usque in finem perducatur ad ho-

320
324

nozem patris et filii. et spiritus sancti.
Post hec sub dyaconi uel acoliti.
ualsa in theamina. et ornamen-
ta ecclesie. pontifex offerunt be-
nedicenda. quia ministros ecclesie
necesse ad decorem ecclesie multa
conferre. et uaria pro possibili-
tati congruentia. **S**ed et dominus be-
nedicat omnes timentes timen-
tes se. pusillos cum maioribus.
Post hec uadit pontifex. ad lo-
cum in qua reliquie cum uigiliis
fuerunt. et eleuant portat ad
locum preparant. quia ponti-
fex. pontificum qui permisit uado
pare uobis locum cum mano ho-
nore eleuat animarum reliquias.
Cantantur autem et diuise anti-
phane tripudium. scilicet exulta-
tionem imitantes angelicorum
uitutum. que animas exeuntes de
corpore comitantur. **V**sque in
debitis. mansionibus recipiant.
Ingrediens autem pontifex eccle-
siam. dicit orationem postulans.
ut domum suam clementer ingre-
diatur. et in suorum cordibus peti-
am constituat mansionem. quia
tunc maxime in eius mansio-
nem constituet. cum ipsum nullum
malum a corde iam expellit.
Venit autem ad altare. ubi reco-
dende sunt reliquie. et recondit
eas in loco altaris. quia pontifex

filius dei assistit iultui dei pro
nobis. ut de ergastulo presentis se
culi liberatos collocet in habita
culis are celestis. **E**xtendit aut
uelum int se et pplm. quia no
et ipse et loca sanctarum aiaz
secreta sunt a uisione mortalium.
Post hec uestitur altare. quia
sicut dicit apls oportet in corrup
tibile hoc induere. in incorrup
tione. **B**ndicit aut pontifex al
tare. cum uniuersis fidelium
dñs digna congratulatione fo
uet eo. qd in hys que accepit
digna se se conuersatione tracta
uerit. **R**editur aut pontifex i
secretarium. et induit se uesti
mentis alijs post uestitum al
tare. quia pontifex nost ad iu
dicium ueniens. non sollemp
tibus induitur uestibus: quia ne
quam eternitatis sue gloriam de
monstrabit. **O**rnatur ecclia cu
iurritu ornamento uniuersis
in resurrectione demonstrabit.
Resplendet ecclia multis lumi
natibus: quia stella differt a
stella in claritate. **I**ncipit cantor
terribil est locus iste. **Q**uid eni
terribilius est die iudicij. **P**ro
cedit inde pontifex sollempnit
et sic officium cum omni leticia
quia p acto iudicij. uidebitur
suumus pontifex facie. et erit le

ticia sempiterna.

Qui bene presunt presbi
teri. duplici honore dig
ni sunt: maxime qui
laborant in uerbo et doctrina.
Presbit grece. senex latine di
citur. **E**t dicuntur presbiteri
duo hre p gram. que senes ha
bent p natura: scilicet conti
nentiam. et sapientiam. **E**x
temporis diuiturnitate. solent
senes sapientes ee. teste. iob.
In antiquis est sapientia: qui
a in multo tempore prudentia.
In senibus aut refrigerat lux
uria: cum sint senes natura
liter frigidi. **M**axime ergo i
sacerdote comendabilia sunt
sapientia. et continentia. ut p
sapientiam uerbo instruat nes
cientes. p continentiam exemplo
informet. ad mores. ut p sapi
entiam spiritus illuminetur.
et p continentiam corpus refor
metur. **P**ropter hec duo dix
it xps aplis. **V**os estis sal ter
re. **E**t in eodem uos estis lux
mundi. **S**alicer boni p iati sit
sal sapientie. si ipsi contineant
et alios continere doceant. a
concupiscentia cum sibus pro